

T. C.
MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER İÇİN
DERS VE SINAV UYGULAMALARI YÖNERGESİ

SENATO KARARI

19.11.2025

2025/26-16

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu Yönerge; Malatya Turgut Özal Üniversitesinde kayıtlı bulunan özel gereksinimli öğrencilerin eğitim-öğretim ortamının, ders araç, gereçlerinin, ders materyallerinin, sınav ve ders uygulamalarının engel durumlarına uygun hale getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Dayanak

Madde 2- (1) Bu yönerge 01/07/2005 tarih ve 5378 sayılı Kanunun 15. inci maddesi ile 14/08/2010 tarih ve 11 ve 12. inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) **Üniversite:** Malatya Turgut Özal Üniversitesini,
- b) **Rektör:** Malatya Turgut Özal Üniversitesi Rektörü'nü,
- c) **Senato:** Malatya Turgut Özal Üniversitesi Senatosu'nu,
- ç) **Okul:** Malatya Turgut Özal Üniversitesi bünyesinde bulunan Enstitü, Fakülte ve Yüksekokulu,
- d) **Koordinatörlük:** Malatya Turgut Özal Üniversitesi Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğünü,
- e) **Özel Gereksinimli Öğrenci Akademik Danışmanı:** Eğitim-öğretim sürecinde özel gereksinimli öğrencilerin akademik, psiko-sosyal vs. sorunları konusunda danışmanlık yapan öğretim elemanını,
- f) **Özel Gereksinimli Öğrenci:** Bedensel, zihinsel, duyuşsal, psiko-sosyal yeteneklerini kullanma ve toplum yaşamına uyum sağlama ile günlük ihtiyaçlarını karşılamada desteğe ihtiyacı olan öğrenciyi,
- g) **Ders:** Malatya Turgut Özal Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim programlarında verilen zorunlu veya seçmeli dersleri,
- ğ) **Sınav:** Malatya Turgut Özal Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim programlarında yapılan bütün sınavları ifade eder.
- h) **Öğrenci Bilgi Formu:** Öğrenci tarafından doldurulan belgeyi,
- ı) **Öğretim Üyesi Bilgilendirme Formu:** Öğrencinin talebine ilişkin Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü tarafından öğretim elemanına gönderilen belgeyi,
- i) **Braille Alfabesi:** Görme Engelli Bireyler için kullanılan alfabeyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Özel Gereksinimli Öğrencilerin Danışmanlık ve Ders Uygulamaları, Ders Muafiyeti ile Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Genel Esaslar

Madde 4 -(1) Özel gereksinimli öğrencilere yönelik danışmanlık süreci aşağıda belirtilmektedir:

- Birim tarafından özel gereksinimi bulunan öğrenciye danışmanı olduğu öğretim elemanın iletişim bilgileri ve danışmanlık süreci hakkında bilgi verilir.
- Eğitim-Öğretim yılı başında özel gereksinimli öğrenciler için oryantasyon toplantısı danışmanı olan öğretim elemanı tarafından yapılır.
- Danışman öğretim elemanı özel gereksinimli öğrencilerin tespiti amacıyla öğrenci bilgi formunun gönderilmesi ile öğrencilere ilişkin Öğretim Üyesi Bilgilendirme Formunun uygulanması işlemlerinin takibini sağlar. Aynı zaman da öğrencilere ait kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- Danışman öğretim elemanı özel gereksinimi olan öğrenci değerlendirme formlarına uygun öğrencinin talep etmediği sürece ayda bir defa öğrenciyi takip eder. Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü ile iş birliğine geçerek öğrencinin sorunları imkânlar dâhilinde çözülmeye çalışılır.
- Danışman öğretim elemanı her eğitim-öğretim dönemi sonunda özel gereksinimi olan öğrenci faaliyet raporunu Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü'ne gönderir.
- Danışman öğretim elemanı, özel gereksinimi olan öğrencinin derslerinin işleyişinde ve değerlendirme sınavlarında diğer öğrenciler ile aynı fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla her türlü önlemi alır. Bu konuda gerek görülmesi halinde Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğünün görüşü alınır.

Eğitim-Öğretim Uygulamaları Ders Uygulamaları

Madde 5 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için ders öncesinde, sırasında ve sonrasında aşağıdaki hususlara riayet edilir:

- Ders programları hazırlanırken, asansör olmayan binalarda, engelli öğrenciler için mümkün olduğunca binaların giriş katlarında bulunan ulaşılması kolay derslikler planlanır.
- Sınıflarda özel gereksinimli öğrencilerin oturma ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır.
- Ders izlencelerine “Özel gereksiniminizden (Bedensel, ruhsal sağlık sorunları vs.) dolayı herhangi bir akademik uyarlamaya ihtiyaç duyuyorsanız lütfen benimle iletişime geçiniz.” cümlesi eklenir ve öğrencilere bildirilir.
- İşitme engelli öğrencilerin bulunduğu her okulda mümkün olursa en az bir sınıfın ses izolasyonu ile ilgili düzenlemesi ilgili birim tarafından yapılır.
- İşitme engeli bulunan öğrencilerin oturma düzeninin, ders anlatan veya sunum yapan öğretim elemanını ve sınıf arkadaşlarını rahatlıkla görebileceği şekilde olması ve öğretim elemanının yüzü işitme engelli öğrenci tarafından görülebilecek şekilde, işitsel ipuçlarını kullanarak ve ses tonunu ayarlayarak ders anlatması sağlanır.
- Engel durumundan kaynaklanan ihtiyaçlarına göre özel gereksinimli öğrencilerin objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir.
- Bilgisayarla yapılan uygulamalı derslerde hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin kullanabileceği bilgisayarlar bulundurulur. Bu bilgisayarlara erişilebilirliği sağlayan gerekli programlar yüklenir ya da gerekli donanım takviyesi yapılır.

- g) Görme engelli öğrencilerin bilgisayar uygulamalı dersleri için bilgisayar sesli hale getirilir. Görsel materyallerin yer aldığı derslerde film, video gibi görsele dayalı eğitsel materyallerde materyal hakkında sesli betimleme yapılarak görme engelli öğrencinin materyali kavraması sağlanır veya bu materyallerin sesli betimlemeli şekilleri kullanılır. Film, video gibi görsele dayalı eğitsel materyallerde altyazı sağlanır. Kuramsal bilgilerin işlendiği derslerde kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere ses kaydı yapmasına izin verilir.
- ğ) Derse ilişkin araç gereçlerin talep olması halinde Braille Alfabesine dönüştürülmesi sağlanır. Eğitimin sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla görme engelli öğrenciler için kütüphanede istekte bulunulan alanla ilgili yeterli düzeyde Braille Alfabeti ile yazılmış kaynak kitap ve doküman sağlanır. Görme engelli öğrenciler için, imkânlar doğrultusunda, ders not ve materyalleri Kabartma Braille tarzında ya da sesli olarak, kısmi görme engeli olanlar için 16-18 puntolarda hazırlanır,
- h) Sınıflarda ders notlarının ve sunumlarının elektronik formatları, ses kayıtları veya Braille alfabesiyle basımı sağlanır dönem başlangıcında veya her dersten en az 48 saat önce bu kaynaklara Özel gereksinimli öğrencilerin erişimi sağlanır,
- ı) Özel gereksinimli öğrencilere verilen ödev ve projeler, bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.
- i) Özel gereksinimli öğrencinin yazılı talebi halinde ders takibi ve çalışmalarına katkı sağlayacak gönüllü akran yardımcı desteği sağlanır.
- j) Özel gereksinimli öğrencinin uzaktan ders alması halinde derslerin canlı olarak internet ortamında yayınlanması sağlanır ve/veya derslerin video kayıtlarının öğrenciler tarafından izlenebilmesine imkân tanınır,
- k) Özel gereksinimli öğrencinin talep etmesi halinde tüm dersler için ders izlenceleri sağlanır. Dersin detaylı planını, haftalık işlenecek konuları, ödevleri, değerlendirme ölçütlerini, devam zorunluluklarını, beklentileri vb. detaylı bir şekilde açıklayan izlenceyi/programı öğrencinin tercihinine göre yazılı ve/veya elektronik formatta sağlanır.
- l) Maddi güçlüğü olan özel gereksinimli öğrencilerin eğitimle ilgili olan özel nitelikli araç ve gereçleri, ilgili eğitim birimi tarafından imkânlar ölçüsünde temin edilir ve öğrenciye süreli olarak teslim edilir.
- m) Özel gereksinimli öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlerin kütüphanelerinden talep ettikleri yayınlar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na uygun olarak istedikleri formatta çoğaltılır veya ödünç olarak verilir.

Sınav Uygulamaları

Madde 6- (1) Özel gereksinimli öğrencilere yönelik sınav uygulamaları süreci aşağıda belirtilmektedir:

- a) Sınav salonlarının seçimi, farklı engel grupları çerçevesinde değerlendirilerek ve erişilebilirlik kuralları da göz önünde bulundurularak yapılır.
- b) Sınav görevlilerince sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları vb. gibi duyurular engel grupları göz önünde bulundurularak yapılır.
- c) Özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaç duymaları halinde sınavlara yardımcı araç ve gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) tıbbi araç ve gereçle girmelerine izin verilir.
- ç) İhtiyaç duyulması halinde yazılı sınavlarda refakat edecek bir öğretim elemanı okuyucu-ışaretleyici/yazıcı olarak görevlendirilebilir,
- d) İşitme engelli öğrencinin talebi halinde sözlü sınavlarda işaret dili çevirmeni bulundurulur.
- e) Görme engelli öğrenciler için, soru kitapçıkları kabartma yazılarak Braille alfabesi ya da sesli olarak, kısmi görme engeli olanlar için 16-18 puntolarda basılarak hazırlanır,

- f) Görme, işitme zorluğu ve dikkat eksikliği, hiperaktivite, disleksi- disgrafi, distoni vb. gibi sorunlar yaşayan özel gereksinimli öğrencilerin talebi olması durumunda bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır.
- g) Konuşma (kekemelik, afazi, disfazi vb.) ve işitme bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulamalarında uyarılma veya uygun ölçme ve değerlendirme metotları kullanılır.
- ğ) Sınavlarda özel gereksinimli öğrencilere, normal sınav süresinin %50'sine kadar, 60 sorunun altındaki sınavlarda 20 dakika, 60 soru ve üstündeki sınavlarda 30 dakika ek süre veya ihtiyaca uygun ek süreler verilir,

Ders Muafiyeti ve İntibak

Madde 7- (1) Özel gereksinimli öğrencilerin özel durumları nedeniyle almaları mümkün olmayan teorik ve uygulamalı dersler için muafiyet yerine, bölüm kurulu kararı ve ilgili birimin Yönetim Kurulu Kararı ile öğrencinin durumuna göre akademik danışmanın ve dersi veren öğretim elemanın görüşleri doğrultusunda intibak yapılması veya intibakın mümkün olmadığı durumlarda öğrencinin muaf tutulmasının istendiği dersin niteliğine göre (zorunlu/seçimlik) aynı kredide başka bir dersi seçmesi sağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm Bulunmayan Haller

Madde 8- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, genel hükümlere göre gerekli karar verilir.

Yürürlük

Madde 9- (1) Bu Yönerge Malatya Turgut Özal Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10- (1) Bu Yönerge hükümlerini Malatya Turgut Özal Üniversitesi Rektörü yürütür.